

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

Roeselare – Westlaan - Diksmuidsesteenweg

Fase 1

(prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Kylian VERHAEVERT
Redactie: Jelle DEFRANCO, Siel LEEMANS

Projectcode: 2021B164

Vergunningsnummer:	2021B164
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove nv
Erkeningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Roeselare Westlaan - Diksmuidsesteenweg
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 61 733,25m – Y: 182 629,38m en X: 61 885,55m – Y: 182 785,61m
Kadastergegevens:	Roeselare, afdeling 4, sectie D, percelen 842R2, 852F4, 848B3, 848C3, 842S6, 842B7 en 842A6
Topografische kaart:	Zie plan in bijlage 1 en 2
Begindatum onderzoek:	08/07/2021
Einddatum onderzoek:	08/07/2021
Alle betrokken actoren:	Jelle Defrancq (erkend archeoloog), Siel Leemans (projectleider en archeoloog), Kylian Verhaevert (archeoloog)
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek, Roeselare Westlaan – Diksmuidsesteenweg, Nieuwe/Nieuwste Tijd, verstoringen
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.1.1. Inleiding	4
1.1.2. Vraagstelling	6
1.1.3. Randvoorwaarden	6
1.1.4. Onderzoekstechnieken	7
1.1.5. Bestaande toestand en geplande werken	7
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE	11
1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie	11
1.2.2. Motivering eventueel afwijkende methodiek	13
1.2.3. Organisatie van het vooronderzoek	15
1.2.4. Gebruikt materiaal	16
1.2.5. Inbreng specialisten	16
1.3. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	16
1.3.1. Landschappelijke ligging	16
1.3.2. Historische situering	16
1.3.3. Archeologisch kader	16
2. ASSESSMENTRAPPORT	17
2.1. STRATIGRAFIE	17
2.2. ASSESSMENT SPOREN	27
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	33
2.4. ASSESSMENT STALEN	33
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	33
2.6. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	34
2.6.1. Datering en interpretatie	34
2.6.2. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen	37
2.6.3. Confrontatie met resultaten bureaustudie	37
2.6.4. Synthese	38
2.7. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	39
2.7.1. Aard van de potentiële kennis	39
2.7.2. Beantwoording onderzoeksvragen	39
2.8. KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	40
3. SAMENVATTING	41
4. BIBLIOGRAFIE	42
4.1. LITERATUUR	42
4.2. INTERNETBRONNEN	42
5. BIJLAGEN	43

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Onderzoeksopdracht

1.1.1. Inleiding

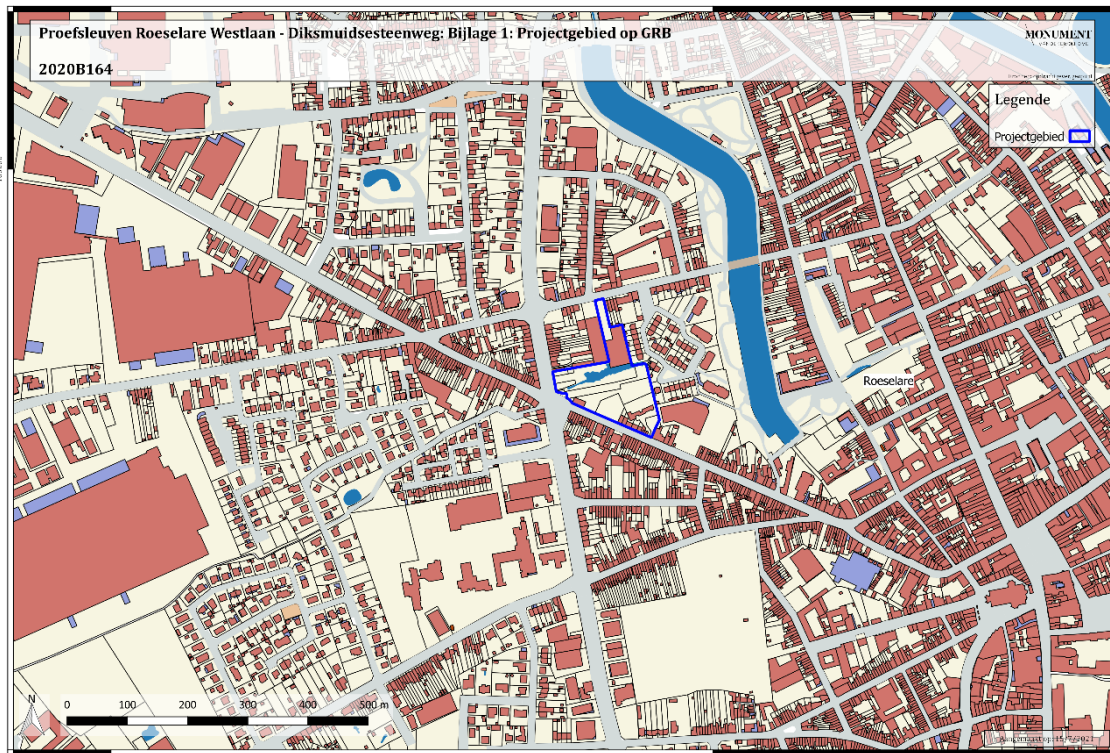
Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Roeselare Westlaan-Diksmuidsesteenweg, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

De opgemaakte archeologienota (ID 13173, 2019I235)¹ adviseerde in uitgesteld traject de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek. Onderstaand verslag is de neerslag van de resultaten van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek fase 1, op het noordelijk deel van het projectgebied.

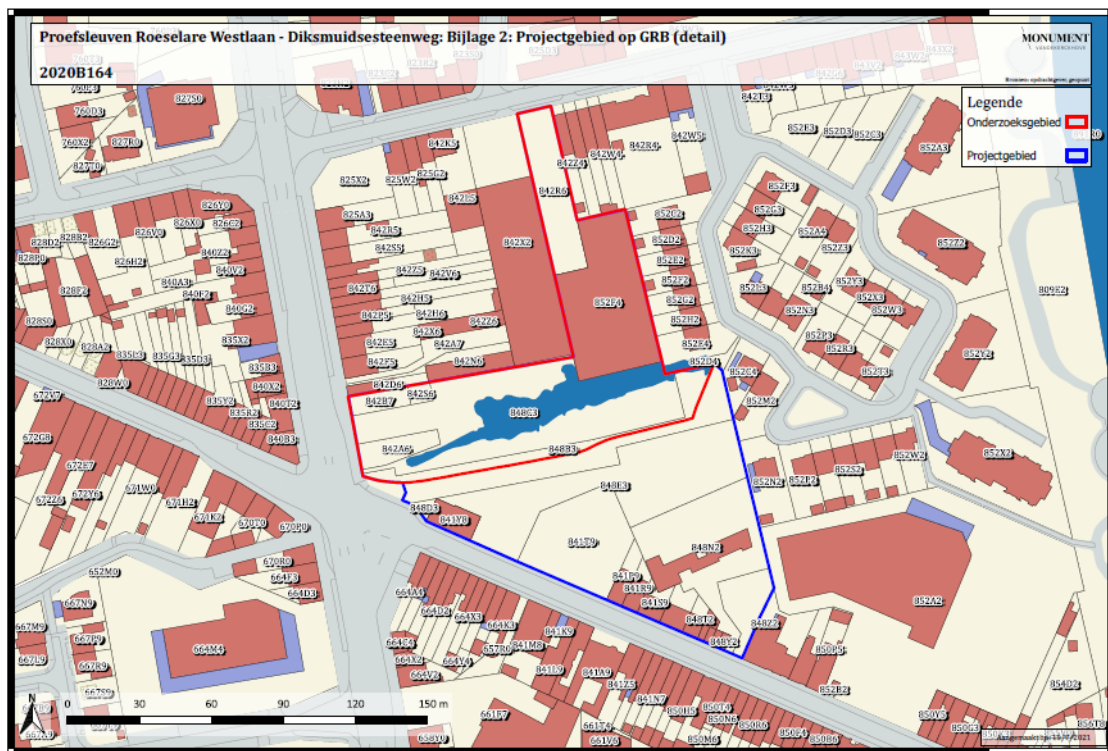
Vanwege de aard van de werken dient dit onderzoek gefaseerd uitgevoerd te worden. Het onderzoeksgebied in de eerste fase – waarop deze rapportage betrekking heeft (percelen 842R6, 852F4, 848B3, 848C3, 842B7, 842S6, 842A6) – heeft een oppervlakte van 8011m² en is dus kleiner dan de totale grootte van het plangebied (16 760m², Figuur 1 en Figuur 2). De tweede fase bestaat uit een onderzoeksgebied van ca. 8750m² (percelen 848B3, 848D3, 841Y8, 848E3, 841T9, 848N2, 841P9, 841R9, 841S9, 848S2, 848T2, 848V2, 848W2, 848X2, 848Y2, 848Z2). Het archeologisch onderzoek zal hier pas na bekrachtiging van het archeologische onderzoek fase 1 en het uitvoeren van de geplande werken in zone 1 kunnen aanvatten.

Het doel van dit onderzoek is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein archeologisch te onderzoeken. Op die manier kan een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

¹ DUMALIN E., 2020. Ook raadpleegbaar via:
<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13173>.

Figuur 1: Het volledige plangebied op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 2: Aanduiding van het onderzoeksgebied fase 1 op het GRB (bron: geopunt.be).

1.1.2. Vraagstelling

Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven met een minimum aan manipulerende handelingen. In functie van dit onderzoek zijn in het programma van maatregelen bij de bureaustudie² verschillende onderzoeksvragen opgesteld.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud *in situ*.

1.1.3. Randvoorwaarden

Voor de prospectie door middel van proefsleuven werden geen randvoorwaarden opgelegd. Er werden voorafgaand geen afwijkingen van de Code van Goede Praktijk verwacht.

² DUMALIN E., 2019 (b)

1.1.4. Onderzoekstechnieken

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied diende dit terrein onderzocht te worden door middel van acht proefsleuven. De sleuven zijn bij voorkeur noordwest-zuidoost geïoriënteerd. Op die manier is er het meeste kans om de sporen gerelateerd aan de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aan te snijden. Om een zicht te krijgen op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein dienen er – in geschrinkt patroon – profielputten aangelegd te worden.

Om een dekkingspercentage te bereiken van 10% is aangeraden te werken met proefsleuven van 1,8 tot 2 meter breed met een tussenafstand van 12 tot 15 meter (van middelpunt tot middelpunt)³. Door bijkomende kijkvensters en/of dwarssleuven wordt getracht een dekkingspercentage van 12,5% te bereiken, wat wenselijk is om degelijke uitspraken te doen voor het geheel van het terrein.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Bij het dichten wordt getracht om de originele bodemopbouw opnieuw te bekomen. Voor het grondwerk wordt gebruik gemaakt van een rupskraan met niet-getande kraanbak.

1.1.5. Bestaande toestand en geplande werken⁴

Momenteel is het overgrote deel van het projectgebied braakliggend en bevat deze een leegstaande loods. Langs de Diksmuidsesteenweg zijn nog enkele rijwoningen en een gebouw aanwezig. Het projectgebied zal worden vrijgemaakt voor de bouw van vijf appartementsgebouwen met een ondergrondse parking langs de Diksmuidsesteenweg en omgevingswerken (Zie Figuur 3). De bestaande loods wordt behouden (incl. vloerplaat) en omgevormd tot een bovengrondse parking. De andere bestaande gebouwen worden afgebroken.

³ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.

⁴ DUMALIN E., 2020.

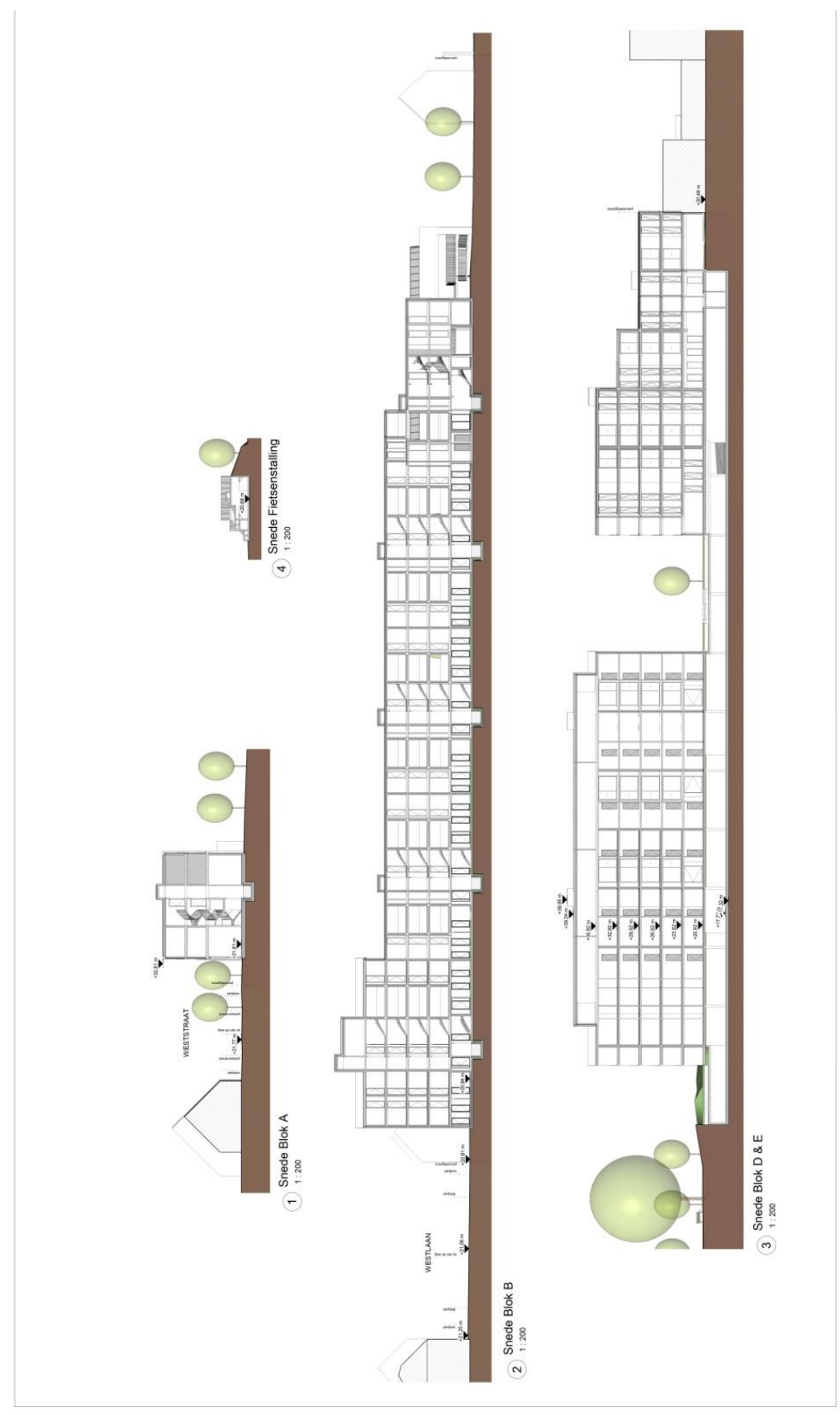

Figuur 3: Inplantingsplan ontwerp (bron: bouwheer).

De geplande werken zullen in twee fases uitgevoerd worden:

- Fase 1: ten noorden van het fietspad:
 - o Nieuwbouw (4 wooneenheden) ter hoogte van de Weststraat op de locatie van een eerder gesloopte woning. Dit gebouw wordt niet onderkelderd. De diepste uitgraving hiervoor is in functie van een liftput. De exacte diepte van de funderingen is nog niet gekend.
 - o Appartementsblok (66 wooneenheden) langs fietspad op de plaats waar vroeger de Klauwaertbeek stroomde. Het betreft hier zeer geaccidenteerd terrein. Het gebouw wordt niet onderkelderd. De exacte diepte van de funderingen is nog niet gekend.
 - o Nieuwe ééngezinswoning grenzend aan de Westlaan
- Fase 2: ten zuiden van het fietspad (verkavelingsaanvraag):
 - o Twee appartementsblokken langs de Diksmuidsesteenweg (30 en 16 wooneenheden). Hieronder wordt een ondergrondse parking aangelegd. Deze zal een diepte kennen van ca. -3,75m onder het maaiveld. Voor het plaatsen van liftkernen wordt er plaatselijk verdiept tot -4,75m onder het maaiveld (Zie Figuur 4).
 - o Gestapelde woningen in het oosten van het projectgebied (16 wooneenheden). De exacte diepte van de funderingen is nog niet gekend.
 - o Rondom de gebouwen wordt een omgevingsaanleg voorzien met verhardingen van -50cm diep (parkeerzones en toegangswegen) en groenzones. Hiervan zijn nog geen plannen opgemaakt. Ook wordt een nieuwe fietsenstalling gebouwd (Zie Figuur 4). Deze constructie zal een minimale impact hebben in de bodem en wordt aan de randen voorzien van een ophoging met groenmassieven.
 - o Het nieuwe rioleringsplan is nog niet opgemaakt.

Aangezien de exacte diepte van de nieuwe bodemverstoring nog niet gekend is, wordt uitgegaan van een maximale bodemverstoring.

Figuur 4: Doorsnedes ontwerp (bron: bouwheer).

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Gezien de uitgevoerde bureaustudie (ID 13173, 2019I235)⁵ en het landschappelijk booronderzoek (2020E131)⁶ de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd na het uit te voeren steentijdtraject (2020E151)⁷ overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Vanwege de aard van de werken dient dit onderzoek gefaseerd uitgevoerd te worden. De eerste fase betreft een zone van 8011 m². Hierbij werden in een eerste fase zes 1,80 m brede sleuven getrokken (Figuur 5). De inplanting van de sleuven werd gekozen op basis van de resultaten van het landschappelijke booronderzoek en rekening houdend met de fasering van de werken. De tweede fase zal pas van start gaan na bekrachtiging van het archeologische onderzoek fase 1 en het uitvoeren van de geplande werken op deze zone.

De sleuven kregen opeenvolgende sleufnummers (1 tot en met 6). Sleuf 1, in het noordelijk deel van het onderzoeksgebied, kon uitgevoerd worden zoals gepland in het programma van maatregelen van de bekrachtigde archeologienota. Sleuf 2 en 3 werden aangelegd met een oost-west oriëntering parallel aan de vijver. Sleuven 4 en 5 werden hadden een noord-zuid oriëntering waarbij bij beide proefsleuven een kijkvenster werd aangelegd. Sleuf 6 werd op het oostelijk deel van het onderzoeksgebied aangelegd parallel met het fietspad met een noordoost-zuidwest oriëntering.

Via de beschreven methodiek werd in totaal 602,65m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau. Dit betekent dat zo'n 8% van het projectgebied fase 1 archeologisch werd getoetst. Echter, wanneer men rekening houdt met de te behouden loods op het onderzoeksgebied (2010,73 m²) werd er een dekking van 10% behaald. Wanneer er eveneens rekening wordt gehouden met de aanwezige vijver (1238,98 m²) werd er een dekking van 12,7% behaald. Om die redenen kan men besluiten dat er een relevant en voldoende dekkend beeld van het bodemarchief verkregen werd.

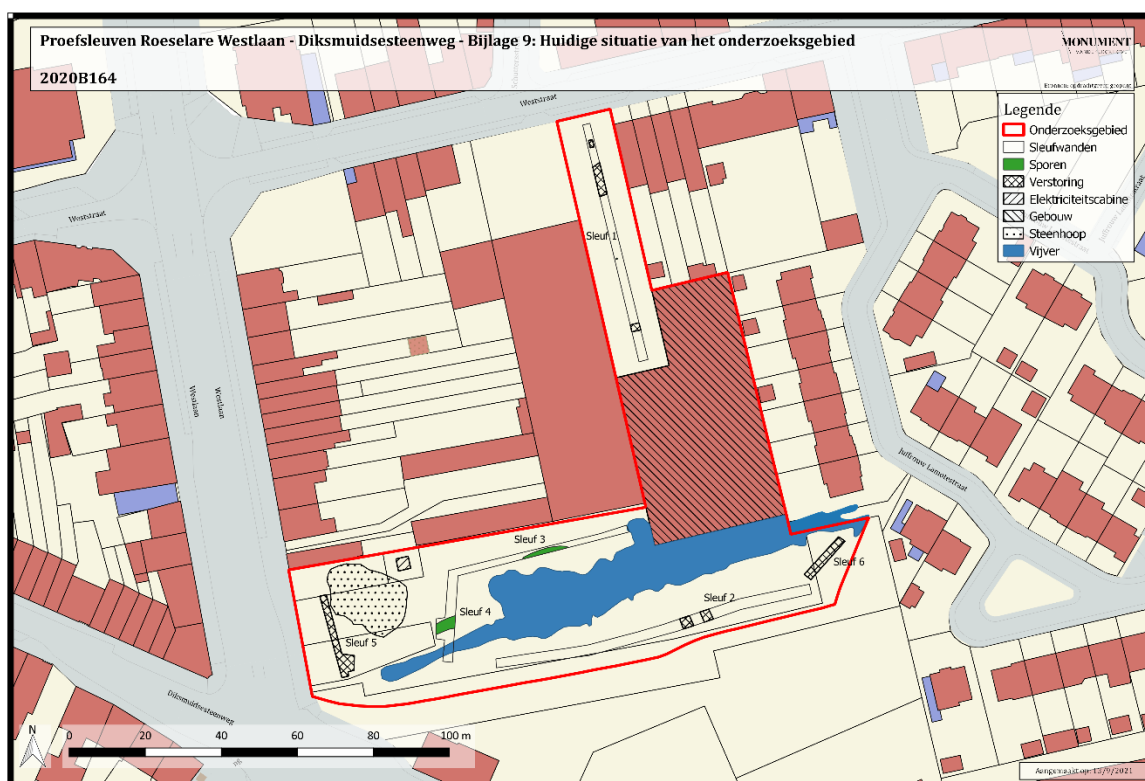
⁵ DUMALIN E., 2020. Ook raadpleegbaar via:
<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13173>.

⁶ LEGRAND P., LEEMANS S., 2021.

⁷ LEEMANS S., 2021.

Proefsleuf	Oppervlakte
1	140,69 m ²
2	229,82 m ²
3	81,04 m ²
4	73,40 m ²
5	48,61 m ²
6	29,16 m ²
Totaal	602,65 m²
%	12,7%

Tabel 1: Zicht op de opgelegde m²/sleuf.

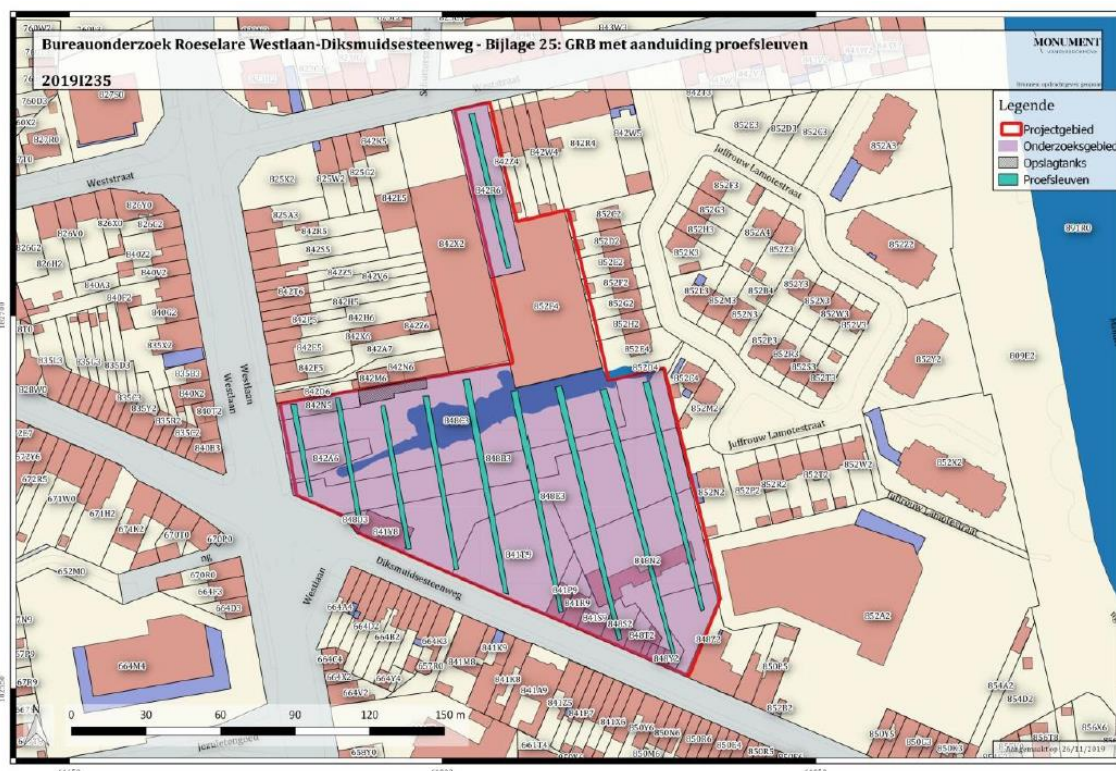

Figuur 5: Inplantingsplan van de proefsleuven met daarop ook de huidige toestand van het terrein aangeduid.

1.2.2. Motivering eventueel afwijkende methodiek

Om een dekkingpercentage te bereiken van ongeveer 10% werden in het programma van maatregelen van de bekrachtigde archeologienota⁸ tien noord-zuid georiënteerde proefsleuven geadviseerd met een breedte van ongeveer 2m breed en een tussenafstand van 15m (Figuur 6). Met bijkomende kijkvensters en/of dwarsseuven kan een dekkingpercentage van 12,5% bereikt worden, wat wenselijk is voor degelijke uitspraken over het geheel van het terrein.

In het programma van maatregelen van de bekrachtigde archeologienota werd geen rekening gehouden met de fasering van de werken, een aangepast proefsleuvenplan drong zich dus op. Eveneens was na terreinbezoek duidelijk dat de centrale vijver (tevens zichtbaar op het GRB) te diep was om proefsleuven aan te leggen. Alsook lag er op een deel van het westelijk terrein een steenhoop van circa 6 meter hoog. Met al deze factoren diende rekening te worden gehouden bij het proefsleuvenonderzoek (Figuur 7). De beschrijving van hoe de proefsleuven lopen staat beschreven bij 1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie.

Figuur 6: Zone voor verder onderzoek en de geplande proefsleuven op het GRB, uit Dumalin E., 2019 (b), p.7.

⁸ DUMALIN E., 2020.

Figuur 7: Projectie van de proefsleuven op een recente luchtfoto.

1.2.3. Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door veldwerkleider Jelle Defrancq. Hij werd bijgestaan door assistent-archeoloog Kylian Verhaevert. De proefsleuven werden aansluitend terug gedicht.

Figuur 8: Proefsleuvenonderzoek te Roeselare Westlaan-Diksmuidsesteenweg fase 1.

1.2.4. Gebruikt materiaal

Voor het uitgraven van de proefsleuven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. De archeologische sporen werden proper gemaakt en van een uniek spoornummer voorzien. Elk spoor is (voorzien van een schaallat, een noordpijl en een fotobordje) gefotografeerd. Op dit bordje is de projectcode (**ROWE21** en **2021B164**), het sleufnummer (**SL1** tot **6**) en het spoornummer weergegeven. Vervolgens werden de verschillende sporen ingemeten met een GPS-toestel. Ook de sleufwanden, verstoringen en hoogtes werden door middel van dit toestel geregistreerd. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw, werden verspreid over het terrein negen wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden gemaakt met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8.

1.2.5. Inbreng specialisten

Aardkundige Pierre Legrand stond in voor de interpretatie van de bodemprofielen.

1.3. Assessment onderzochte gebied

1.3.1. Landschappelijke ligging

Zie hoofdstuk 2.1 in het verslag van resultaten bureaustudie (2019I235).

1.3.2. Historische situering

Zie hoofdstuk 2.2 in het verslag van resultaten bureaustudie (2019I235).

1.3.3. Archeologisch kader

Zie hoofdstuk 2.3 in het verslag van resultaten bureaustudie (2019I235).

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Stratigrafie

Roeselare bevindt zich centraal in West-Vlaanderen en behoort tot zandlemig Vlaanderen. De stad situeert zich centraal tussen Torhout en Menen. Het projectgebied zelf ligt ten westen van het stadscentrum. Roeselare grenst in het oosten aan Oostnieuwkerke, Hooglede, Moorslede en Passendale, in het noorden aan Gits, Lichtervelde en Koolskamp, in het westen aan Ardooie, Kachtem en Izegem, in het zuiden aan Sint-Elooiswinkel, Rollegem-Kapelle en Ledegem. Ca. 250m ten oosten van het plangebied stroomt de Mandel en ca. 1,2km westwaarts stroomt de Klauwaertbeek. Volgens de historische kaarten liep deze beek oorspronkelijk door het plangebied. Dit is ook te zien op de digitale hoogtekaarten (Figuur 18).

Het bodemgebruik is gekarteerd als bebouwde zone met 'andere bebouwing'. De tertiaire ondergrond ter hoogte van het plangebied bestaat uit afzettingen van het Lid van Aalbeke, die behoort tot de Formatie van Kortrijk. De Quartair geologische kaart geeft aan dat de ondergrond ter hoogte van het plangebied bestaat uit eolische afzettingen van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen) (code ELPw) en/of hellingsafzettingen (colluvium) van het Quartair (code HQ).⁹

Bodemkundig zijn volgende bodemtypes aanwezig binnen het plangebied (Figuur 9):¹⁰

Vrijwel het gehele plangebied staat op de bodemkaart gekarteerd als antropogeen/bebouwde zone (OB). Kortom betekent dit dat de bodem door menselijke activiteiten verstoord is. Ten westen van het projectgebied zijn droge en vochtige zandleembodems op te merken van het type Pcc en Pbc en een kleiige bodem van het type Eep.

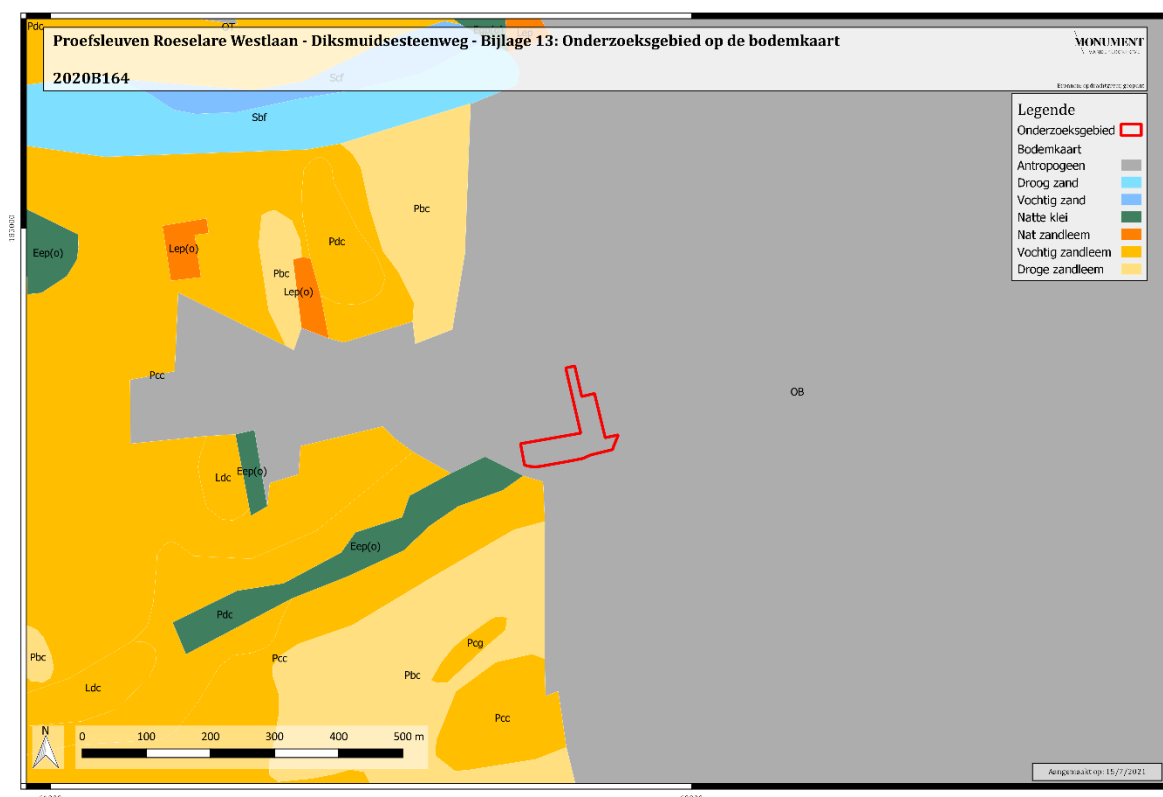
Pcc-bodems zijn matig droge lichte zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is grijsbruin, 25 tot 30cm dik en goed humeus. Bij de gedegradeerde eenheden met verbrokkelde textuur B, werd bij de incultuurname een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een

⁹ DUMALIN E., 2019 (a): p. 27

¹⁰ DUMALIN E., 2019 (a): p. 29

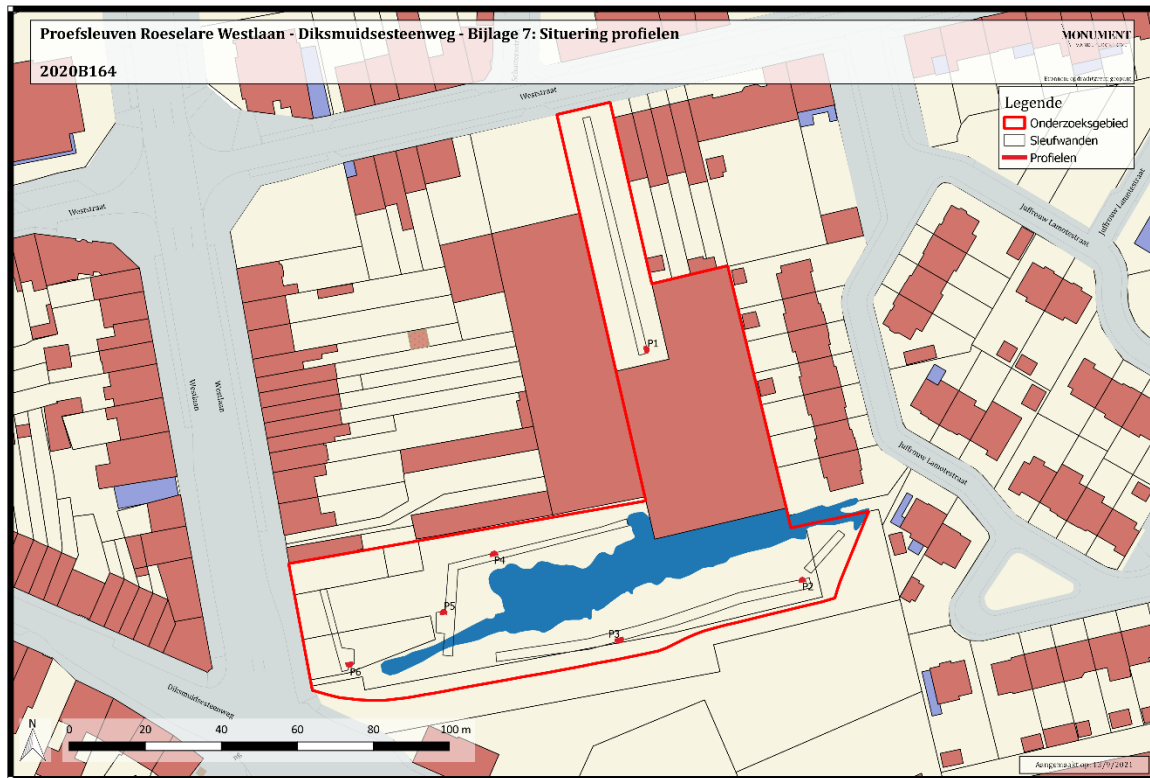
Pbc-bodems zijn droge lichte zandleembodems met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is doorgaans 20-30cm dik en (donker)grijsbruin en matig humeus. Deze rust op een bruinachtige zwak humeuze overgangshorizont van 20-30cm, waaronder soms een uitgeloopte horizont voorkomt. De textuur B begint op 70-90cm. Roestverschijnselen beginnen tussen 91 en 120cm.

Eep-bodems zijn sterk gleyige gronden op klei met een reductiehorizont en zonder profielontwikkeling. Het gaat om alluviale kleigronden die vaak voorkomen in smalle stroken met een natte ondergrond. Ze zijn overwegend grijs met veel roestvlekken tot 80cm diep met daaronder een blauwgrijze, gereduceerde laag.

Figuur 9: Bodemkaart (bron: geopunt.be).

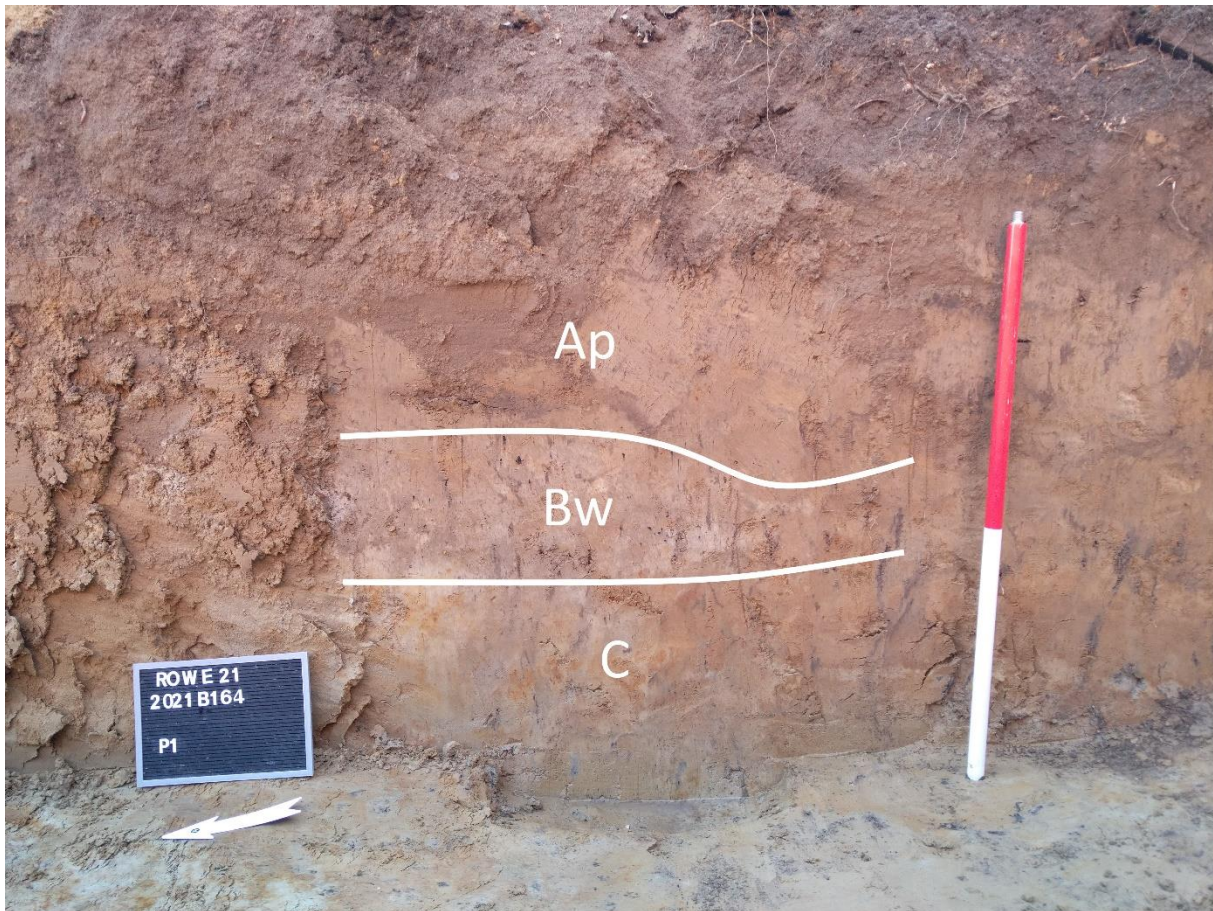
Om de bodemopbouw van het plangebied te leren kennen zijn verspreid over het plangebied zes bodemprofielen opgekuist en geregistreerd (Figuur 10). Hieronder worden deze profielen besproken.

Figuur 10: Proefsleuvenplan met profielen (bron: geopunt.be).

- **Profiel 1 (Figuur 11- Referentieprofiel)**

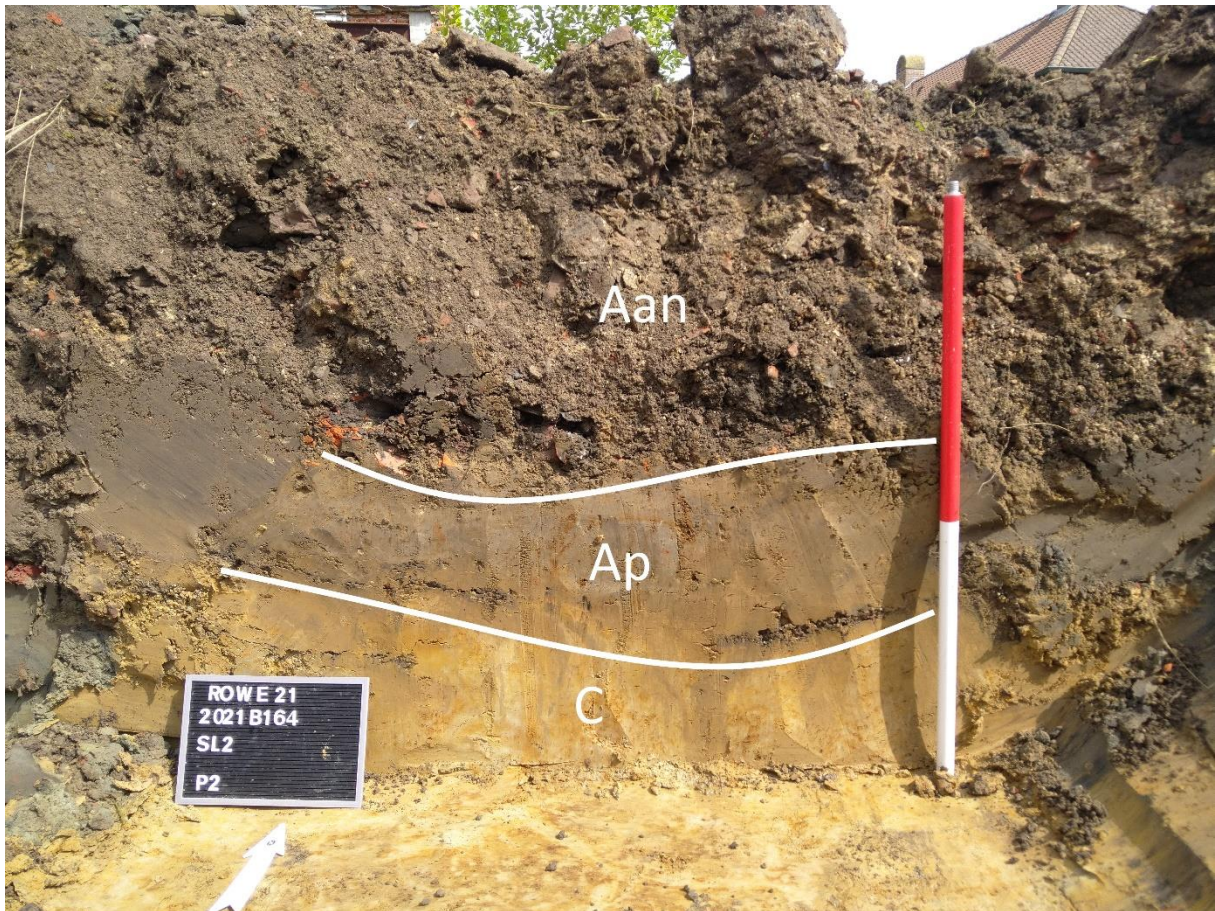
Profiel 1 werd geregistreerd aan het zuidelijke einde van sleuf 1 op de oostelijke sleufwand. Deze bestaat uit een Ap- horizont (tot -70 cm), een Bw-horizont (tot -100 cm) en een C-horizont. De Ap-horizont heeft een lichtbruine tot grijsig bruine kleur en bevat bovenaan puin en wortels. De Bw heeft een bruinig grijzige kleur en een zandlemige textuur. De C-horizont heeft een bruinig grijze kleur en een zandleemtextuur. In het profiel zijn bioturbatie en oxidatievlekken waargenomen.

Figuur 11: Profiel 1 in sleuf 1.

- **Profiel 2 (Figuur 12)**

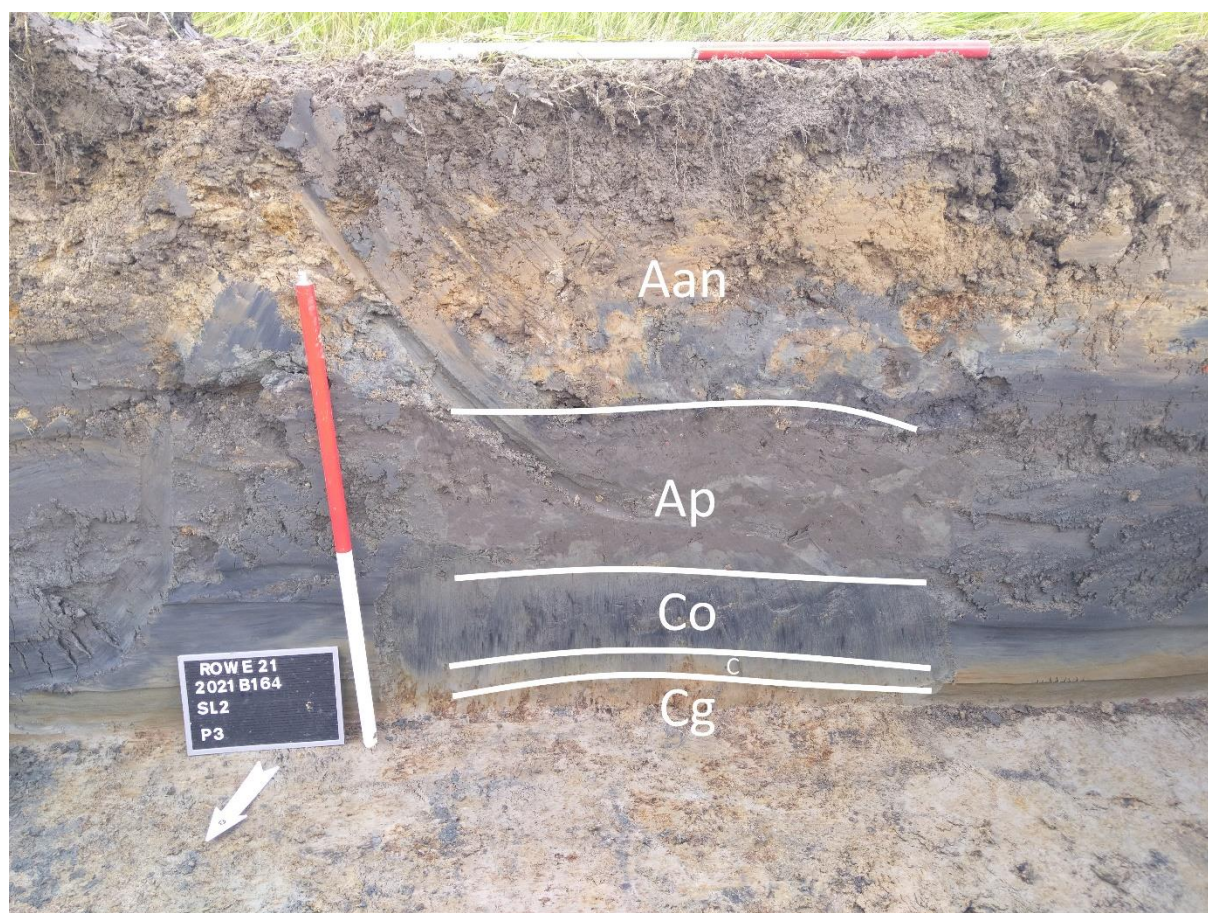
Profiel 2 werd geregistreerd op het oostelijk eind van sleuf 2 op de noordelijke sleufwand. Deze bestaat uit een Aan-horizont (tot -60 cm), een Ap-horizont (tot -90 cm) en een C-horizont. De Aan-horizont bevat veel puin en heeft een donkere kleur. De Ap-horizont heeft een bruinig grijze kleur en een zandlemige textuur. Centraal bevindt zich een opgevulde dierengang of een spoor van een boomwortel. De C-horizont heeft een geelbruine kleur en een zandlemige textuur. Doorheen het profiel zijn sporen van bioturbatie en oxidatie aanwezig.

Figuur 12: Profiel 2 in sleuf 2.

- **Profiel 3 (Figuur 13)**

Profiel 3 werd geregistreerd halverwege sleuf 2 op de zuidelijke sleufwand. Deze bestaat uit een Aan-horizont (tot -50 cm), een Ap-horizont (tot -90 cm), een Co-horizont (tot -120 cm), een C-horizont (tot -130 cm) en een Cg-horizont (tot -140 cm). De Aan-horizont heeft een grijzige of bruine kleur en toont een sterk vergraven profiel. Hieronder bevindt zich een Ap-horizont. Deze horizont heeft een bruinig grijze kleur en bevat veel organisch materiaal. Daaronder bevindt zich direct de C-horizont. Deze is op zichzelf op te delen in verschillende lagen. De eerste C-horizont van bovenaf gezien, namelijk de Co-horizont, heeft een zwartig grijze kleur. Deze bevat eveneens veel organisch materiaal. Hieronder bevinden zich dan een C-horizont die een grijze kleur heeft en een Cg-horizont met zandleemtextuur waarin oxidatievlekken aanwezig zijn.

Figuur 13: Profiel 3 in sleuf 2.

- **Profiel 4 (Figuur 14)**

Profiel 4 werd op de noordelijke sleufwand van proefsleuf 3 geregistreerd. De toplaag bestaat uit een Ap-horizont (tot -60 cm), een Bw-horizont (tot -100 cm) en een C-horizont. De Ap-horizont heeft een grijzige kleur en bevat veel puin. De Bw-horizont heeft een grijze kleur en een zandlemige textuur. De C-horizont heeft een bruine en grijze kleur met oxidatievlekken en heeft een zandleemtextuur.

Figuur 14: Profiel 4 in sleuf 3

- **Profielen 5 en 6 (Figuur 15, Figuur 16)**

Profiel 5 en 6 tonen beiden een sterk vergraven profiel. Waarbij bij profiel 5 er een Aan-horizont is tot ca. 1m diep en bij profiel 6 een Aan-horizont tot 1,30 diep. Bij profiel 5 begint direct hierna de C-horizont die een grijze kleur heeft en een zandleemtextuur. Bij profiel 6 bevindt zich eerst een Ap-horizont van ongeveer 20cm dik. Daaronder bevindt zich de C-horizont die in dit geval bestaat uit de vulling van de beek waartoe ook spoor 3 behoort. In dit profiel zijn varven waar te nemen die wijzen op de seizoenale invloed op de waterstand.

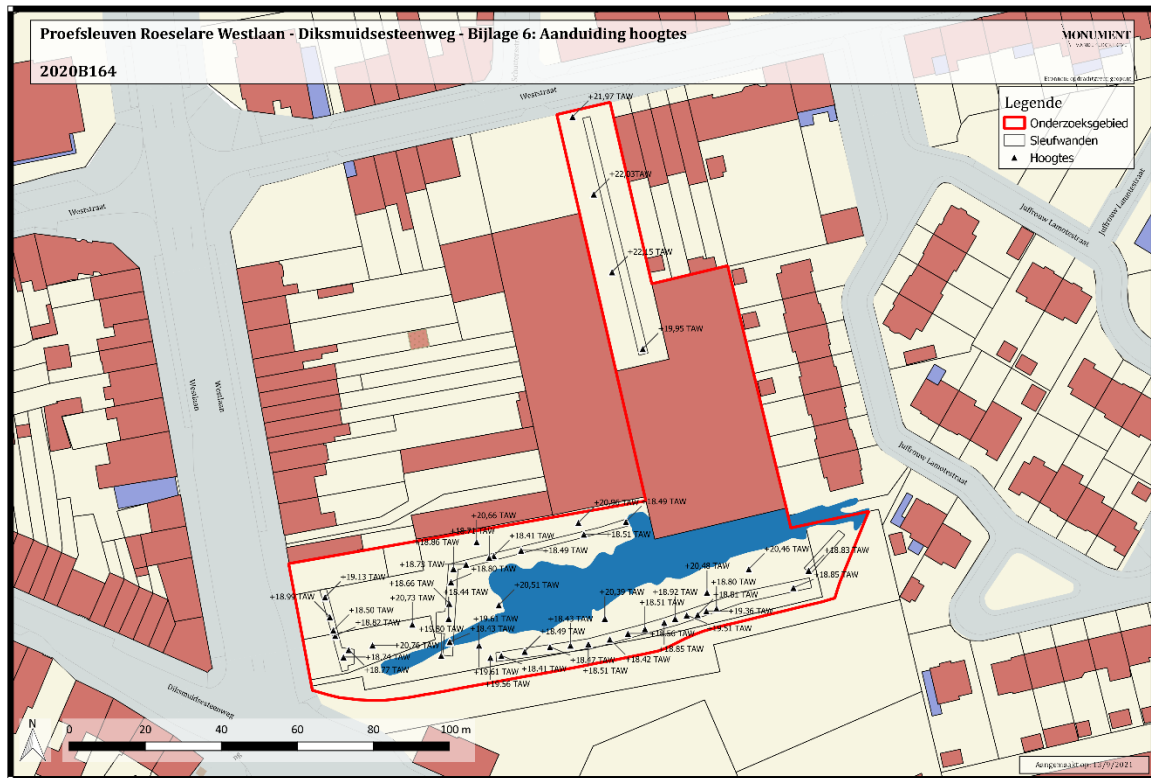

Figuur 15: Profiel 5 in sleuf 4.

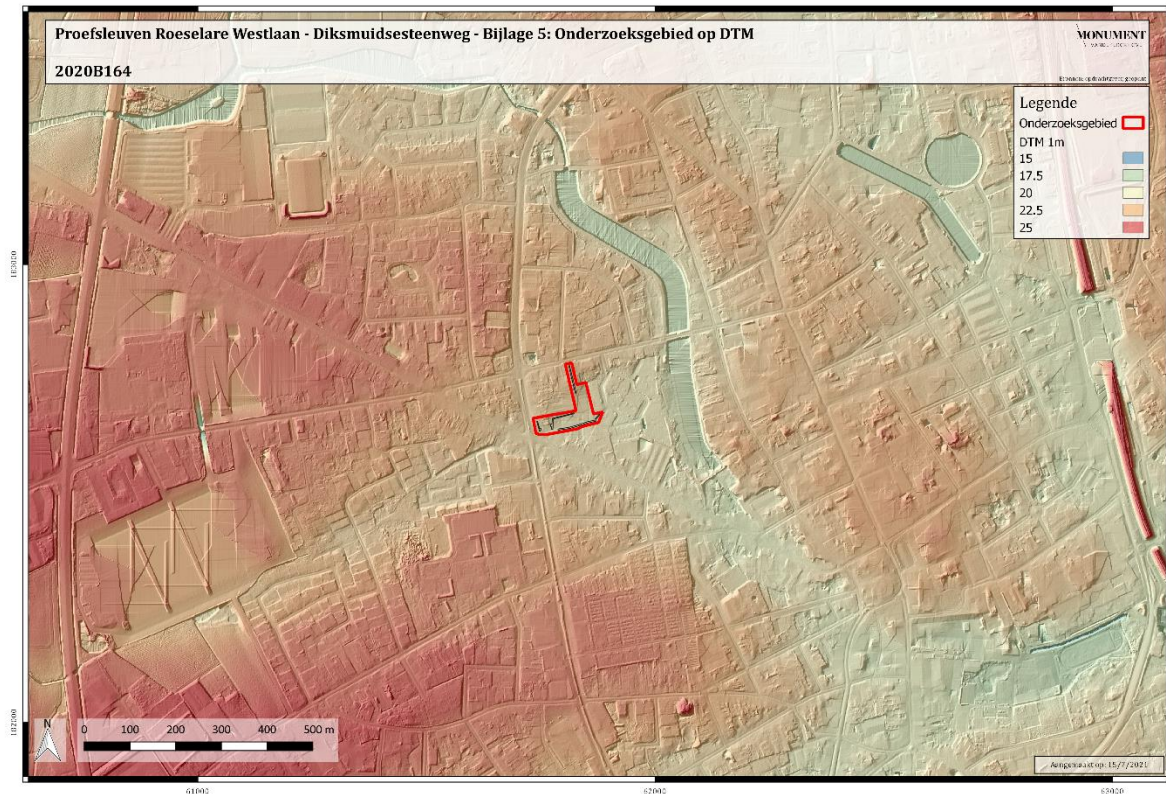

Figuur 16: Profiel 6 in sleuf 5.

Het onderzoeksgebied helt af in zuidelijke richting en heeft een hoogteverschil van ongeveer 1,5m (Figuur 17). Het hoogste punt bevindt zich in het noorden op +22,04m TAW, het laagste punt bevindt zich in de zuidoostelijke hoek op +20,48m TAW. Het archeologisch vlak kent een gelijkaardig niveauverschil van +18,41m TAW naar +19,95m TAW. Rond de vijver is het maaiveld lager (+19,61m TAW).

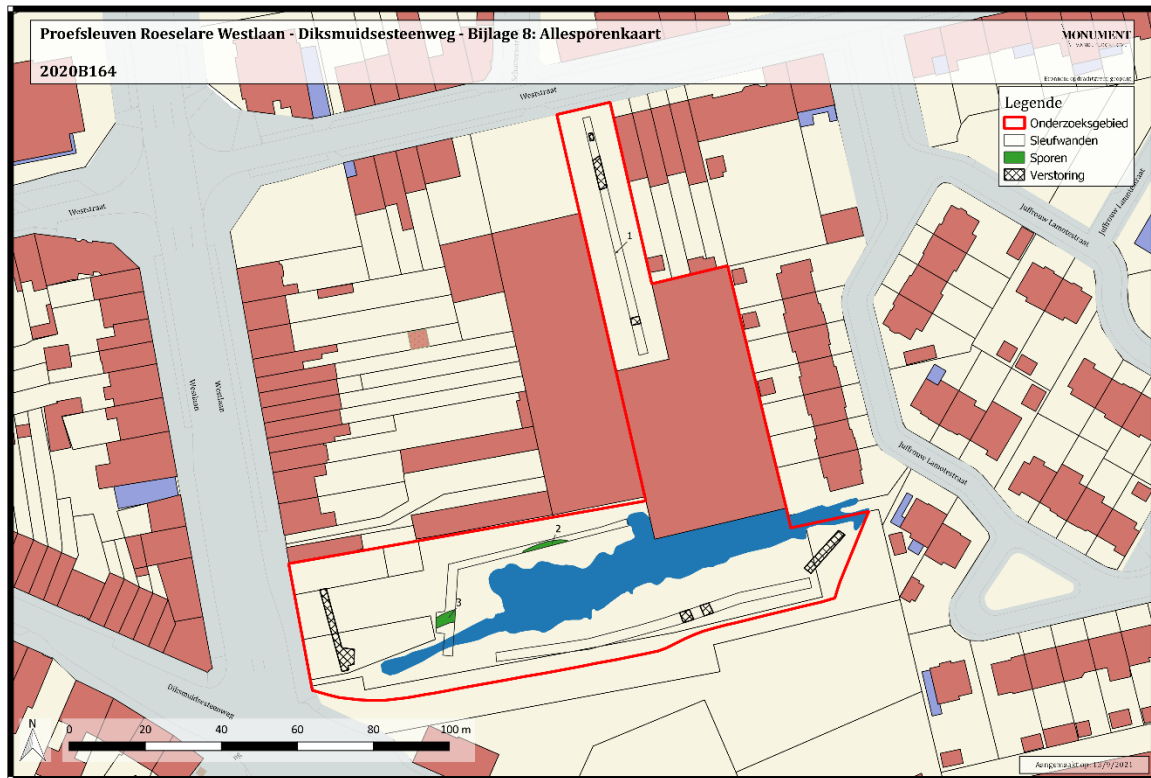
Figuur 17: Proefsleuvenplan met vastgestelde hoogtes.

Figuur 18: Het onderzoeksgebied weergegeven op DTM.

2.2. Assessment sporen

Tijdens het vooronderzoek door middel van proefsleuven zijn in totaal drie sporen gedocumenteerd (Figuur 19). Sporen 2 en 3 lijken samen te horen en vormen een gracht of beek die oost-west over het terrein loopt; deze structuur werd niet meer aangetroffen in sleuf 5 vanwege de aanwezige verstoring.

Figuur 19: Grondplan van de proefsleuven.

S1 werd geregistreerd in sleuf 1 (Figuur 20). Het spoor heeft een ronde vorm en een licht bruinig grijze zandlemige vulling. Het spoor is 35cm op 47cm groot. Dit spoor werd in de lengte gecoupeerd maar kende slechts een ondiepe bewaring (Figuur 21). De aflijnen van het spoor in de coupe doet vermoeden dat dit spoor een natuurlijke oorsprong heeft.

Figuur 20: Spoor 1 in sleuf 1.

Figuur 21: Coupe op spoor 1.

Spoor 2 werd centraal in Sleuf 3 geregistreerd (Figuur 22). Dit spoor vormde in het vlak een boog langs de zuidelijke wand van de sleuf. Dit spoor is op het breedste punt, langs de sleufwand 12,7m breed. Dit spoor had een licht grijsig bruine zandlemige vulling met binnenin een licht oranje bruin zandleem. Ook dit spoor werd gecoupeerd aan de oostzijde van het spoor en kende een scherpe insteek (Figuur 23). De onderzijde van het spoor werd tijdens het couperen niet bereikt.

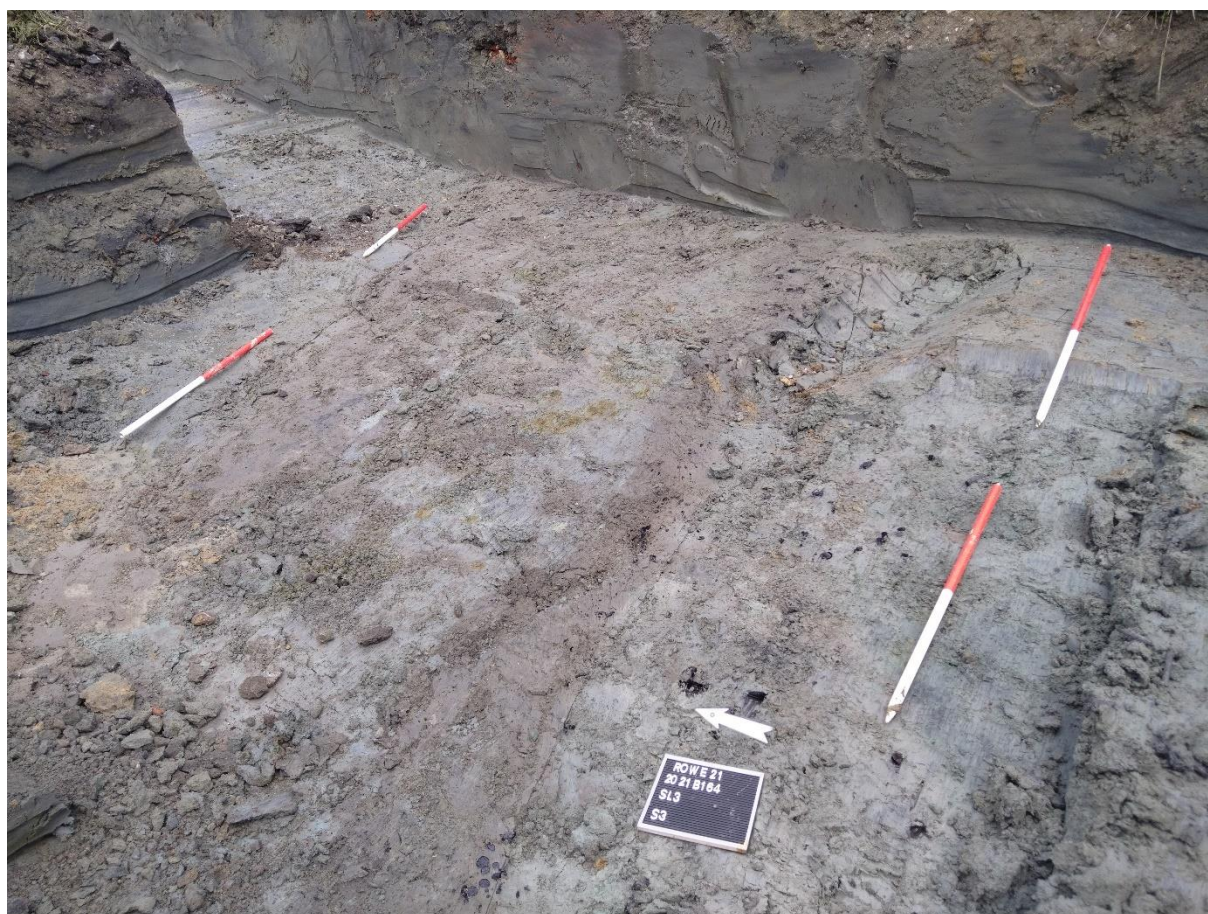

Figuur 22: Spoor 2 in sleuf 3.

Figuur 23: Coupe op spoor 2.

S3 werd aangetroffen in sleuf 4 en vormt een gracht met oost-west oriëntering (Figuur 24). Dit spoor had een donker blauwig grijze zandlemige vulling met aan de noord- en zuidzijde een bruinige rand van ongeveer 50cm breed. Het spoor zelf had een breedte van 3,3m en de gracht kon door middel van een kijkvenster met een lengte van 5,4m gevolgd worden. Aan beide zijden werden verticaal geplaatste paaltjes herkend. Deze zijn mogelijke resten van een beschoeiing met vlechtwerk.

Figuur 24: Spoor 3 in sleuf 4.

2.3. Assessment vondsten

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.6. Assessment onderzochte gebied

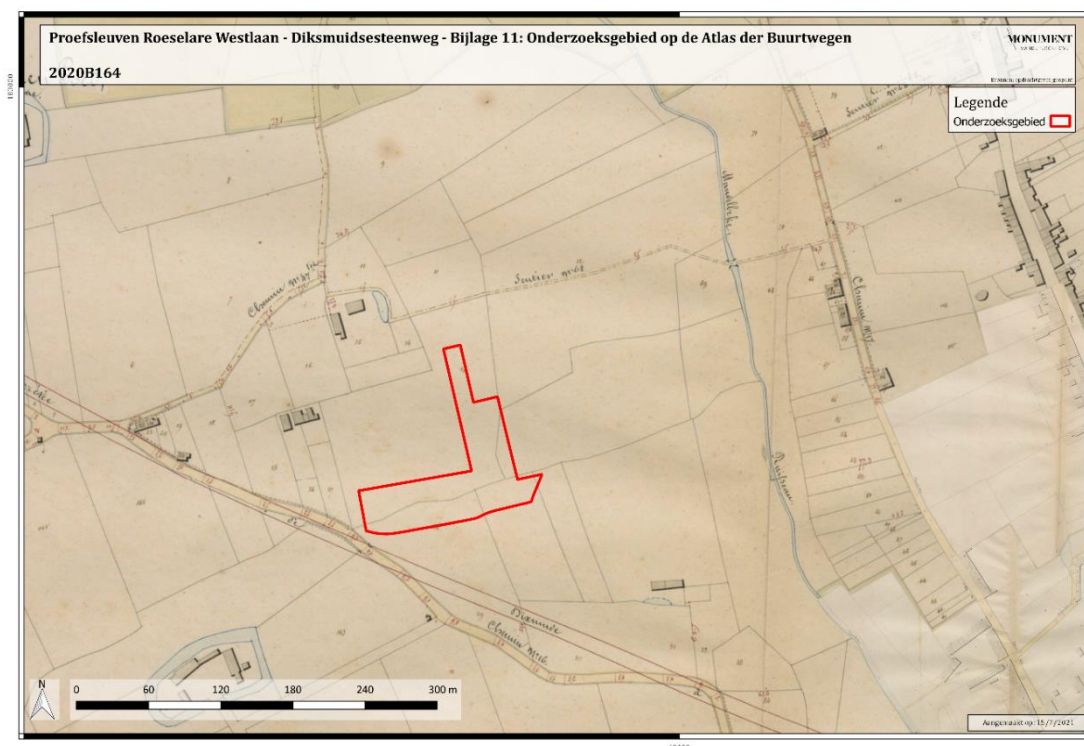
2.6.1. Datering en interpretatie

De prospectie door middel van proefsleuven bracht in totaal drie sporen aan het licht. S3 en mogelijk ook S2 behoren toe tot een gracht of beek. Deze gracht kent een oost-west oriëntatie en maakte waarschijnlijk deel uit van de Klauwaertbeek. Historisch kaartmateriaal wijst erop dat deze beek op dit deel van het projectgebied stroomde. Op de Ferrariskaart (1778) staat op het onderzoeksgebied een beek geprojecteerd die onder andere de gracht van de site met walgracht ten westen van het onderzoeksgebied voedt (Figuur 25). De beek staat niet meer aangeduid op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) maar er staat wel een perceelsgrens op deze kaart die mogelijk gelijkloopt met deze beek (Figuur 26). Op de Poppkaart (1842-1879) is de perceelsgrens zuidelijker verplaatst en wijst niets op de aanwezigheid van de beek (Figuur 27).

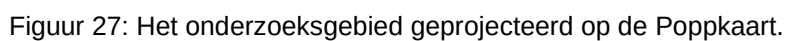
Op basis van voorgenoemd kaartmateriaal kan gesteld worden dat de beek in het einde van de 18^e eeuw of het begin van de 19^e eeuw werd gedempt. De Klauwaertbeek bestaat nog maar is grotendeels ingebuisd en ligt enkel nog open op 1,2km ten westen van het projectgebied.

Figuur 25: Het onderzoeksgebied geprojecteerd op de Ferrariskaart.

Figuur 26: Het onderzoeksgebied geprojecteerd op de Atlas der Buurtwegen.

Figuur 27: Het onderzoeksgebied geprojecteerd op de Poppkaart.

2.6.2. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen

Het proefsleuvenonderzoek bracht drie sporen aan het licht. Eén van deze sporen en vermoedelijk ook een tweede zijn te linken aan de Klauwaertbeek die volgens het historisch kaartmateriaal doorheen het onderzoeksgebied liep. Volgens dit kaartmateriaal werd de beek in het einde van de 18e eeuw of het begin van de 19e eeuw gedempt. De Klauwaertbeek bestaat nog maar is grotendeels ingebuisd en ligt enkel nog open op 1,2km ten westen van het projectgebied. Het derde spoor bleek na couperen een natuurlijke oorsprong te hebben.

2.6.3. Confrontatie met resultaten bureaustudie

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie (zie archeologienota) kon de aanwezigheid van een archeologische site niet worden uitgesloten, maar concrete archeologische verwachtingen waren enkel op basis van een bureaustudie niet naar voor te schuiven.

2.6.4. Synthese

Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor het verkavelen van gronden te Roeselare Westlaan-Diksmuidsesteenweg werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem door middel van een proefsleuven uitgevoerd. Het onderzoeksgebied helt af in zuidelijke richting en heeft een hoogteverschil van ongeveer 1,5m. Het hoogste punt bevindt zich in het noorden op +22,04m TAW, het laagste punt bevindt zich in de zuidoostelijke hoek op +20,48m TAW. Het archeologisch vlak kent een gelijkaardig niveauverschil van +18,41m TAW naar +19,95m TAW. Rond de vijver is het maaiveld lager (+19,61m TAW). De ondergrond bestaat er uit een zandleembodem.

Het proefsleuvenonderzoek bracht drie sporen aan het licht. Spoor 1 had een natuurlijke oorsprong. Spoor 3 en vermoedelijk ook spoor 2 zijn te linken aan de Klauwaertbeek die volgens het historisch kaartmateriaal doorheen het onderzoeksgebied liep. De beek werd op het eind van de 18^e of het begin van de 19^e eeuw gedempt. Omdat dergelijke sporen vaak het gevolg zijn van off-site fenomenen, zijn er geen aanwijzingen herkend voor een uitgebreide archeologische site.

2.7. Potentieel op kennisvermeerdering

2.7.1. Aard van de potentiële kennis

Er werden geen aanwijzingen gevonden voor een uitgebreide archeologische site binnen het onderzoeksgebied. Het potentieel tot kennisvermeerdering bij een verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem is dan ook minimaal.

2.7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen bij de bureaustudie werden verschillende onderzoeksvragen geformuleerd.¹¹ Hieronder worden deze hernomen van een antwoord voorzien.

- **Zijn er archeologische sporen aanwezig?**

Tijdens de archeologische prospectie door middel van proefsleuven werden drie sporen herkend.

- **Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?**

De gevonden archeologische sporen zijn over het algemeen goed bewaard. Door de diepte van de verstoring zijn er mogelijk wel sporen vernield.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**

Eén van deze sporen en mogelijk ook een tweede zijn te linken aan de Klauwaertbeek die volgens het historisch kaartmateriaal doorheen het onderzoeksgebied liep. Deze beek werd op het einde van de 18e eeuw of het begin van de 19e eeuw gedempt.

- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**

De gracht is te dateren in het einde van de Nieuwe tijd of het begin van de Nieuwste tijd. De ouderdom van de gracht kon door gebrek aan vondstmateriaal en/of kaartmateriaal niet worden vastgesteld.

¹¹ DUMALIN E. 2019 (b)

- **Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?**

Er zijn geen concrete aanwijzingen gevonden van artisanale activiteiten.

- **Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?**

De aanwezigheid van een gracht of beek toont de aanwezigheid van een vochtige zone aan.

- **Is er een archeologische site aanwezig binnen het plangebied?**

Er is geen uitgebreide archeologische site aanwezig binnen de eerste zone van het plangebied, er werden enkel sporen aangetroffen die gerelateerd kunnen worden aan het cultuurlandschap. De aangetroffen sporen zijn typerende off-site fenomenen. Verder archeologisch onderzoek zou dus niet leiden tot kennisvermeerdering.

- **Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?**

Als gevolg van de afwezigheid van een archeologische site dienen er op deze eerste zone verder geen maatregelen genomen te worden i.f.v. de geplande werken. Het noordelijk deel van het terrein (percelen 842R6, 852F4, 848B3, 848C3, 842B7, 842S6, 842A6) kan worden vrijgegeven. Wel dient het archeologisch onderzoek op zone 2 (8760 m²; percelen 848B3, 848D3, 841Y8, 848E3, 841T9, 848N2, 841P9, 841R9, 841S9, 848S2, 848T2, 848V2, 848W2, 848X2, 848Y2, 848Z2) nog uitgevoerd te worden.

2.8. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Verder onderzoek binnen deze zone van het plangebied zou niet leiden tot verdere kennisvermeerdering en wordt dus ook niet aanbevolen.

Het archeologisch onderzoek op zone 2 (8760 m²; percelen 848B3, 848D3, 841Y8, 848E3, 841T9, 848N2, 841P9, 841R9, 841S9, 848S2, 848T2, 848V2, 848W2, 848X2, 848Y2, 848Z2) dient wel nog uitgevoerd te worden.

3. SAMENVATTING

In het kader van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor verkavelen van gronden te Roeselare Westlaan-Diksmuidsesteenweg werd na een uitgebreide bureaustudie (2019I235), een landschappelijk booronderzoek (2020E131), verkennend booronderzoek (2020E151) en een vooronderzoek door middel van proefsleuven (2021B164) uitgevoerd.

Dit onderzoek beperkte zich tot een eerste fase van bodemingrepen (8 011m²) en is dus kleiner dan de totale grootte van het plangebied (16 760m²). Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn zes sleuven uitgegraven. Zo is in totaal 602,65m² geprospecteerd tot op het archeologisch relevante niveau. Hierin werden zes bodemprofielen geregistreerd om de bodemopbouw te begrijpen. Deze toonde over het algemeen een sterk verstoorde bodem aan. Op het noordelijk deel was de bewaring het beste. Op het zuidelijk deel was veel puin aanwezig en toonde de bodem ook aan dat het gaat om een nattere zone.

Het proefsleuvenonderzoek bracht drie sporen aan het licht. Eén van deze sporen en mogelijk ook een tweede zijn te linken aan de Klauwaertbeek die volgens het historisch kaartmateriaal doorheen het onderzoeksgebied liep. De beek werd op het eind van de 18e of het begin van de 19e eeuw gedempt. Het derde spoor blijkt, na een coupe, een natuurlijk oorsprong te hebben. Omdat dergelijke sporen vaak het gevolg zijn van off-site fenomenen, zijn geen aanwijzingen herkend voor een uitgebreide archeologische site. Vermoedelijk werden dus enkel sporen gevonden die in verband stonden met het cultuurlandschap.

Concluderend wordt er geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd. Hoewel er archeologische sporen werden aangetroffen gaat het om off-site fenomenen. Verder archeologisch onderzoek zou dus niet leiden tot kennisvermeerdering.

De maatregelen voorzien in het programma van maatregelen tijdens het bureauonderzoek¹² gelden nog steeds voor zone 2 (8760 m²; percelen 848B3, 848D3, 841Y8, 848E3, 841T9, 848N2, 841P9, 841R9, 841S9, 848S2, 848T2, 848V2, 848W2, 848X2, 848Y2, 848Z2) en dienen in een latere fase – na het uitvoeren van de geplande werken op zone 1 – (fase 2) uitgevoerd te worden.

¹² DUMALIN E., 2020.

4. BIBLIOGRAFIE

4.1. Literatuur

- DUMALIN E., 2019 (a). Archeologienota Roeselare Westlaan - Diksmuidsesteenweg (prov. West-Vlaanderen). Verslag van resultaten. Bureauonderzoek. Archeologienota's Monument Vandekerckhove, Ingelmunster (2019I235).
- DUMALIN E., 2019 (b). Archeologienota Roeselare Westlaan - Diksmuidsesteenweg (prov. West-Vlaanderen). Programma van Maatregelen. Bureauonderzoek. Archeologienota's Monument Vandekerckhove, Ingelmunster (2019I235).
- LEEMANS S., 2021. Nota Roeselare Westlaan – Diksmuidsesteenweg (prov. West – Vlaanderen. Verslag van resultaten. Verkennend booronderzoek. Monument Vandekerckhove, Ingelmunster (2020E131).
- LEGRAND P., LEEMANS S., 2021. Nota Roeselare Westlaan – Diksmuidsesteenweg (prov. West – Vlaanderen. Verslag van resultaten. Landschappelijk booronderzoek. Monument Vandekerckhove, Ingelmunster (2020E131).

4.2. Internetbronnen

- <https://www.dov.vlaanderen.be/>
- <https://www.geopunt.be>
- <https://loket.onroerenderfgoed.be>
- <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13173>

5. BIJLAGEN

- Bijlage 1: Situering plangebied op GRB (algemeen)
- Bijlage 2: Situering plangebied op GRB (detail)
- Bijlage 3: Plangebied op luchtfoto
- Bijlage 4: Inplanting proefsleuven op luchtfoto
- Bijlage 5: Plangebied op DTM
- Bijlage 6: Aanduiding hoogtes
- Bijlage 7: Situering profielen
- Bijlage 8: Allesporenkaart
- Bijlage 9: Huidige situatie
- Bijlage 10: Ferrariskaart
- Bijlage 11: Atlas der Buurtwegen
- Bijlage 12: Poppkaart
- Bijlage 13: Bodemkaart
- Bijlage 14: Sporenlijst
- Bijlage 15: Fotolijst
- Bijlage 16: Referentieprofiel

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem (ROWE21 PSL – 2020B164 – Prospectie):

<http://monarcheo.be/web/monument/archeologie/home/>